

PODZIAŁ FRANCJI NA OKRĘGI ROLNICZE

J. Klatzmann (Francja), La division de la France en grandes régions agricoles, „Etudes et conjoncture” nr 5/1957.

Streszczenie

We Francji występuje duże zróżnicowanie warunków produkcji rolniczej, znaczne są też różnice w rozmieszczeniu produkcji. Przy analizie rozmieszczenia produkcji rolniczej podział administracyjny na departamenty, odpowiadające w przybliżeniu polskim powiatom, nie jest zadowalający, gdyż jednostek tych jest zbyt wiele (Francja składa się z 90 departamentów). Ponadto liczne departamenty są do siebie podobne, niektóre zaś są wewnątrznie niejednorodne pod względem rolniczym. Powstaje więc zagadnienie, czy przy podziale dla potrzeb rolnictwa należy rozdzielać niektóre departamenty czy też nie należy tego czynić.

Podział niektórych departamentów na części zgodnie z odmiennością warunków produkcyjnych ma poważne uzasadnienie, lecz dane statystyczne są podawane całymi departamentami, i wskutek tego przeliczenia w dokładniejszej skali mogłyby komplikować pracę nad rozmieszczeniem produkcji.

Przedstawiony w artykule podział Francji na wielkie okręgi rolnicze zatrzymuje się na etapie łączenia całych departamentów, lecz ze świadomością tego, że dalszy, szczegółowszy podział musi bezwzględnie dokonać dzielenia wielu departamentów na części, zgodnie ze stwierdzonym zróżnicowaniem warunków produkcyjnych i samej produkcji rolniczej.

Podział kraju na okręgi rolnicze jest niewątpliwie celowy ze względu na to, że mimo wielkiej różnorodności rolnictwa można wydzielić duże terytoria o charakterystycznych przeważających cechach wyodrębniających poszczególne obszary. Przy podziale na-

leży brać pod uwagę następujące elementy produkcji:

- strukturę użytkowania ziemi i zasiewów,
- obsadę inwentarza żywego w stosunku do powierzchni,
- zbiory z jednostki powierzchni i w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- oraz czynniki wpływające na produkcję — demografię, strukturę wielkościową gospodarstw warunki zbytu itd.

Trudno znaleźć we Francji dwa departamenty identyczne pod względem wszystkich wskaźników. Każdy departament ma swe cechy indywidualne. Można jednak dążyć do łączenia najbardziej podobnych między sobą jednostek terytorialnych. W rzeczywistości najczęściej wiele czynników ściśle się ze sobą wiąże w sposób logiczny, a nie przypadkowy, i w sąsiedztwie, przy analogicznych warunkach zewnętrznych produkcja kształtuje się przeważnie w sposób zbliżony. Nie może być jednak mowy o jakimś idealnym, jedynie słusznym podziale na okręgi rolnicze. W pracy mającej na celu podział pod względem produkcyjno-rolniczym trzeba posługiwać się empirią, starając się przy tym spełniać możliwie najmniej błędów. Należy przestrzegać kilku następujących zasad:

- nie naruszać granic określonych wielkich jednostek geograficznych (doliny, wyżyny, góry itd),
- nie przywiązywać zbyt wielkiej wagi do liczb średnich dla całych departamentów, które często są zupełnie niejednorodne, wskutek czego na średnią skła-

dają się bardzo różne w swej istocie wartości,

- mapa użytkowania ziemi, to jedna z najważniejszych podstaw podziału, gdyż większość elementów, na które trzeba zwracać uwagę, wiąże się z użytkowaniem ziemi, są to wszystko albo przyczyny albo skutki takiego czy innego użytkowania.

Dokonany podział Francji na duże okręgi rolnicze jest i powinien być poddawany krytyce. Można go wprawdzie zastąpić innym projektem podziału, ale trudno byłoby udowodnić, że ten nowy podział jest lepszy od poprzedniego.

W artykule przedstawiono podział, w którym wyodrębniono 24 duże okręgi rolnicze, przy czym 5 z nich podzielono jeszcze na 2 części. Łącznie

występuje więc 29 jednostek terytorialnych.

Podział na mniejszą ilość większych terytorialnie rejonów, który byłby może pożądanym ze względu na wygodę posługiwania się małą ilością jednostek, nie byłby jednak uzasadniony, gdyż zróżnicowanie Francji pod względem rolniczym jest zbyt duże, aby podział taki można przeprowadzić prawidłowo.

Przedstawiony podział — zdaniem autora — nie może być uważany za ostateczny. Z czasem trzeba będzie prawdopodobnie wprowadzić zmiany, jakie przede wszystkim wynikną z samego rozwoju rolnictwa w różnych częściach kraju. Proponowany podział powinien jednak być użyteczny i może służyć pracom w zakresie geografii rolniczej Francji.

Opr. P. Dąbrowski